

FLORENTZ ERIKA – PETŐ RICHÁRD PÉTER – PETRÉTEI DÁVID – ZSIKLA ÁRPÁD

Az Europol – az egységes európai rendőrség szervezete

„Az Europol az Európai Unió bűnüldöző ügynöksége. Fő célunk, hogy segítsük egy biztonságosabb Európa megteremtését, amely minden uniós polgár javát szolgálja.”¹

Az Europol az Európai Unió központi bűnügyi szerve, az egységes európai rendőrség szervezete. Célkitűzése, hogy hozzájáruljon egy biztonságosabb Európa megteremtéséhez, elsősorban a bűnügyi információk cseréjének és elemzésének segítségével. Az Europol célja, hogy javítsa az európai bűnüldöző hatóságok eredményességét és együttműködését a nemzetközi bűnözés súlyos formái, a szervezett bűnözés és a terrorizmus megelőzésében és leküzdésében.

Az Europol kialakulásának története

A közös európai bűnügyi fellépés szervesen fejlődött együtt magával az európai integrációval. Az első együttműködési forma az úgynevezett TREVI-csoport volt, aminek létrehozását 1975 decemberében határozták el az Európai Tanács római ülésén, majd 1976 júniusában, Luxemburgban alapították meg. A csoport nevére többféle magyarázat is született, egyrészt a francia „*Terrorisme, Radicalisme, Extrémisme et Violence Internationale*” kezdőbetűi², másrészt az alapítás elhatározása Rómában történt, ahol

¹ Forrás: <https://www.europol.europa.eu/hu/about-europol>
Letöltés ideje: 2022.12.15.

² <https://www.europeanova.eu/publications/de-la-souverainete-et-de-la-cooperation-des-etats-membres-la-lutte-contre-le-terrorisme-en-europe>; <https://www.assemblee-nationale.fr/europe/fiches-actualite/terrorisme.asp>
Letöltés ideje: 2022.12.15.

a híres Trevi-kút található, és az értekezlet levezető elnöke a holland igazságügyminisztérium főigazgatója, A. J. Fonteijn volt, akinek a neve kutat vagy forrást jelent.³

A TREVI-csoportok létrehozása válasz volt az Európát akkoriban sújtó terrortámadásokra, kiemelten az 1972-es müncheni olimpián történt tragikus túszejtési ügyre. Illetve nyilvánvalóvá vált, hogy a korabeli Interpol nem tudja hatékonyan segíteni az európai bűnüldöző szervezetek a terrorcselekmények megelőzésében. A TREVI-n belül öt csoportot⁴ hoztak létre: a Trevi 1 a terrorizmus ellen, a Trevi 2 a tudományos és szakmai ismeretek, illetve a rendőrségi kiképzés érdekében jött létre. Később a Trevi 2 kiegészült a közrendvédelemmel és a futballhuliganizmus elleni közös fellépéssel. A Trevi 3 a polgári légi közlekedés biztonsága céljából jött létre, majd 1985-ben a nemzetközi kábítószer-kereskedelem elleni közös fellépés lett a csoport profilja, a légi közlekedés biztonsága átkerült a Trevi 1-hez. A Trevi 4 a nukleáris létesítmények védelmével és a fűtőanyagok szállításának biztonságával foglalkozott, a Trevi 5 pedig katasztrófavédelmi, katasztrófa megelőzési kérdésekkel. Az eredeti munkacsoportok közül mindössze a Trevi 1 és a Trevi 2 folytatott valódi munkát, a Trevi 3 csak 1985 után, amikor a drogkereskedelem vált a fő profiljává.

Az amerikai FBI mintájára megszervezett közös európai nyomozó egység ötletét Helmut Kohl akkori német kancellár ismertette az 1991 júniusában az Európai Tanács Luxemburgban tartott ülésén. Az Europol így bekerült a Maastricthi Szerződés tervezetébe, majd magába a szerződés szövegébe is. Még ez évben – ideiglenesen – létrejött az EDU, az „Europol Drug Unit”, a kábítószer-kereskedelem elleni közös fellépés szervezete. Ez az ideiglenes szervezet a fentebb tárgyalt Trevi 3 munkacsoport utódja és folytatása. 1995-ben kötötték meg a tagállamok az Europol-egyezményt,

³ Franca König: EU Police Cooperation (1976-2016) doktori értekezés, Berlin, 2019. 7. o.
Forrás: <https://d-nb.info/1202330886/34>

Letöltés ideje: 2022.12.15.

⁴ Tony Bunyan: Trevi, Europol and the European State.

Forrás: <https://www.statewatch.org/media/documents/news/handbook-trevi.pdf>

Letöltés ideje: 2022.12.15.

ami 1998-ban lépett hatályba, de az Europol csak 1999-ben kezdte meg a gyakorlati működését. Az EDU ezzel megszűnt, beolvadt az átfogóbb szervezetbe. Az EDU székhelye Strasbourgban volt, az Europol székhelyéért Róma és Hága is versenyzett Strasbourggal; végül a székhely Hágába került, a Holland Állami Hírszerző Szolgálat épületét kapta meg, a jelenlegi székházába 2011-ben költözött.

Az 1993-ban hatályba lépett Maastrichti Szerződés három pillérre helyezte az Európai Uniót. A három pillér az Európai Közösségek, a közös kül- és biztonságpolitika, illetve a bel- és igazságügyi együttműködés (JHA – Justice and Home Affairs) volt. A témánk szempontjából releváns harmadik pillért az 1999-ben hatályba lépett Amszterdami Szerződés átnevezte, az új név „rendőri és bírói együttműködés büntetőügyekben” lett (PJCC – Police and Judicial Cooperation in Criminal Matters). A három pillér 2009 decemberében szűnt meg, amikor a hatályba lépő Lisszaboni Szerződés révén az EU egységes jogi személyiséget kapott. Az egységes és megreformált EU-ban így jött létre az AFSJ, a Szabadságon, a Biztonságon és a Jog Érvényesülésén Alapuló Térség (Area of Freedom, Security and Justice).

Az Europol 1999. július 1-jén tehát megkezdte a teljes körű működését, azt követően, hogy a tagállamok ratifikálták az Europol-egyezményt. 2010. január 1-jén az ezen egyezmény helyébe lépő, az Európai Rendőrségi Hivatal (Europol) létrehozásáról szóló 2009. április 6.-i, 2009/371/IB számú tanácsi határozat elfogadása után az Europol új jogi kerettel és kiterjesztett feladatkörrel rendelkező, teljes jogú uniós ügynökséggé vált⁵. Az Europol 2010. január 1. óta teljes jogú uniós ügynökség. 2017. május 1-jén, az új Europol-rendelet hatálybalépésével a hivatalos név a Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió Ügynökségére változott. Az új rendeletet 2016. május 11-én fogadták el, miután az Európai Parlament kibővített hatáskörököt szavazott meg az Europol számára, hogy fokozni tudja erőfeszítéseit a terrorizmus, a kiberbűnözés, valamint a bűnözés egyéb súlyos, szervezett

⁵ Forrás: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/156/rendorsegi-egyuttmukodes>

formái elleni küzdelemben. Az új rendelet megerősíti az Europolnak az uniós bűnüldöző hatóságok közötti együttműködés támogatásában betöltött szerepét.

Az EU rendészeti vonatkozású szervei – az AFJS ügynökségek

A Lisszaboni Szerződéssel új alapokra helyezett EU-ban tehát létrejött a Szabadságon, a Biztonságon és a Jog Érvényesülésén Alapuló Térség (AFJS). Az AFSJ politikai körében tíz decentralizált ügynökség működik. Ezek:

A CEPOL, az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége, 2005-ben alapították. 2014-ben költözött a székhelye Bramshillből (Anglia) Budapestre.

A FRONTEX, az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség, Varsóban, e néven 2016 óta. Előtte 2004-től a Külső Határok Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökségként működött.

Az EU-LISA, a Szabadságon, a Biztonságon és a Jog Érvényesülésén Alapuló Térség Nagyméretű IT-rendszereinek Üzemeltetési Igazgatását Végző Európai Ügynökség, 2011 óta működik Tallin székhellyel, Strasbourg működési központtal és Sankt Johann im Pangau (Ausztria) tartalék központtal.

Az EASO, az Európai Menekültügyi Támogató Hivatal, 2011-ben hozták létre, székhelye a máltai Valettában található.

Az EIGE, a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete. 2007-ben hozták létre, székhelye Vilniusban, Litvániában található.

Az EMCDDA, a Kábítószer és a Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja, 1993 óta működik, székhelye Lisszabonban van. Nem bűnüldözéssel foglalkozó szerv, hanem tudományosan megalapozott adatokat gyűjt és értékel a kábítószerekről és a kábítószer-függőségről.

A FRA, az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, 2007 óta működik, székhelye Bécs.

Az Eurojust, az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége, 2002 óta működik, székhelye Hágában található.

Az ENISA, az Európai Unió Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökség, 2005 óta működik a görögországi Heraklionban (Krétán).

A tizedik ügynökség maga az Europol, az Európai Rendőrségi Hivatal, Hágában. Személyzetének létszáma napjainkban meghaladja az 1400 főt, ebből közel 100 bűnügyi elemző, 260 pedig a tagállamok rendőrségei által delegált összekötő tiszt. Az első magyar összekötőt tisztet 2002 júliusában helyezték ki.⁶

Az Europol tevékenysége

Az Europol szűk értelemben vett nyomozásokat nem folytat, fő tevékenysége az elemzés; a működéséről szóló szerződés 88. cikkében meghatározottak szerint támogatja és erősíti a tagjai fellépését a súlyos bűncselekmények megelőzése és leküzdése érdekében. Az elemzők a legkorszerűbb eszközökkel segítik a tagállami hatóságok mindennapi munkáját. Az ügynökség feladatai ellátása során felhasználja az Europol Információs Rendszert (EIS), amelyet az Europol bűnügyi adatbázisaként, elsődleges ellenőrző rendszereként is definiálhatunk. A rendszer működtetésének célja, hogy az Európai Unió területén elkövetett, súlyos bűncselekmények miatti, legalább két tagországot érintő és folyamatban lévő nyomozásokat összekapcsolja, ezáltal irányt nyújtva és támogatva a nemzeti bűnüldöző hatóságok operatív, műveleti tevékenységét. Az amerikai FBI-jal ellentétben tehát magának az Europolnak nincs önálló nyomozati jogköre, azonban központi szerepet játszik az Európa biztonságával foglalkozó uniós és nemzeti szervek között, ennek keretében bűncselekményekkel kapcsolatos információs csatornaként működik. A hazai bűnüldöző szervek napi rendszerességgel küldenek és fogadnak bűnügyi információkat az Europol biztonságos információcserét kiszolgáló hálózatán (SIENA-rendszer), így segítve a gyors

⁶ Braun Zsolt Zoltán: Az európai rendőrségi hivatal. De Iurisprudencia et Iure Publico Jog- és Politikatudományi Folyóirat 2012/1-2. szám. 1–18. o.

Forrás: <http://dicip.hu/wp-content/uploads/2012-1-01.pdf>

Letöltés ideje: 2022.12.15.

és hatékony adatcserét a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelem terén.

Az Europol hosszú távon is vizsgálja a bűnözést, a bűnüldözést és a terrorizmust.⁷ A vizsgálatok eredményét rendszeresen közzéteszi, így a tagállami partnerek nagyobb betekintést nyerhetnek azokba a bűnügyi problémákba, amelyekkel szembesülnek. Általában a legnagyobb biztonsági fenyegetések a terrorizmusból, a nemzetközi kábítószer-kereskedelemből, a pénzmosásból, a szervezett csalásból, az euró hamisításából és az emberkereskedelemből származnak.

2006-ban sor kerül a súlyos szervezett bűnözést értékelő jelentés (SOCTA) első kiadására, majd 2007-ben megjelenik a terrorizmus helyzetéről és tendenciáiról szóló első jelentés (TE-SAT). 2020-ban adták ki az első iOCTA-jelentést, az internetes szervezett bűnözésről. 2010-ben, amikor az Europol uniós ügynökséggé válik, bevezetik a súlyos nemzetközi fenyegetéseket többéves politikai ciklusokban priorizáló EMPACT stratégiát. Évente jelenik meg továbbá az Europol Szemle is. A legfrissebb jelentések az Europol honlapján nyilvánosan elérhetők.⁸ Ezen kívül más, eseti publikációkat, brosúrákat, kézikönyveket, útmutatókat is rendszeresen tesz közzé.⁹

2005-ben indult az EIS, az Europol Információs Rendszere. Huszonkét európai nyelven férhető hozzá. Az EIS információkat tartalmaz a súlyos, nemzetközi vonatkozású bűncselekményekről, a gyanúsított és elítélt személyekről, a bűnszervezetekről és azok tevékenységéről, a bűnelkövetéshez használt eszközökről. Referenciarendszerként működik, azaz segítségével ellenőrizhető, hogy egy adott személyre vagy releváns tárgyra (például gépkocsira, telefonra vagy e-mail üzenetre) vonatkozó információ elérhető-e az Europol vagy más nemzeti egységek adatbázisaiban. Az EIS-t az

⁷ Forrás: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/strategic-analysis>

Letöltés ideje. 2022.12.15.

⁸ Forrás: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports>

Letöltés ideje. 2022.12.15.

⁹ Forrás: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports>

Letöltés ideje. 2022.12.15.

Europol munkatársai, a tagállami összekötő tisztek, valamint a tagállamok illetékes hatóságainak egyes tagjai használják.

2009-ben indult az Europol biztonságos információcsere-hálózati alkalmazása, a SIENA rendszer (Secure Information Exchange Network Application). Magyarországon a SIENA használatát az Európai Rendőrségi Hivatal által működtetett Európai Biztonságos Hálózat alkalmazásainak felhasználásával megvalósuló együttműködés és információcsere rendjéről szóló 23/2016. (IX. 15.) BM-NGM együttes utasítás, az Európai Rendőrségi Hivatal által működtetett Európai Biztonságos Hálózat alkalmazásainak felhasználásával megvalósuló együttműködés és információcsere rendjéről szóló 23/2016. (IX. 15.) BM-NGM együttes utasítás végrehajtásáról szóló 25/2017. (VIII. 17.) ORFK Utasítás és a Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III. 26.) kormányrendelet szabályozza.

Az EPE az Europol szakértői felülete, egyfajta zárt fórum, ahol többek között biztonságos módon lehet tárolni kézikönyveket, jelentéseket, blogbejegyzéseket lehet létrehozni. A platformot nem csak az Europol, hanem például az ENFSI (bűnügyi szakértői intézetek európai hálózata) is használja.

Az Europol évente több mint 40 000 nemzetközi nyomozást támogat.¹⁰ Kulcsszerepe van továbbá a közös nyomozócsoportok (JIT) működésében. A közös nyomozócsoport¹¹ nemzetközi együttműködési eszköz, amely két vagy több állam illetékes hatóságai (nyomozó szervek, ügyészségek, bíróságok) közötti megállapodáson alapul, amelyet meghatározott időtartamra és célra hoznak létre, hogy bűnügyi nyomozást végezzen egy vagy több érintett államban. A közös nyomozócsoportok ma már megalapozott, hatékony és eredményes együttműködési eszközt jelentenek a tagállami nyo-

¹⁰ Forrás: <https://www.europol.europa.eu/about-europol:hu>
Letöltés ideje: 2022.12.15.

¹¹ Bezsenyi Tamás – Katona Noémi – Mátyás Szabolcs – Nyitrai Endre – Frigyer László – Tirts Tibor: A közös nyomozócsoportok hatékonysága az emberkereskedelem elleni küzdelemben. *Kriminológiai Közlemények* 77. 2018. pp. 217–239.

mozó szervek között a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemben. Elősegítik a több államban párhuzamosan lefolytatott nyomozások és büntető-eljárások összehangolását. Az Europol számos módon támogatja a közös nyomozócsoportokat, például a „nagy kép” bemutatásával, azaz tágabb összefüggések azonosításával a kapcsolódó ügyek és a nyomozások között. De ilyen segítség a közvetlen kapcsolattartás a nyomozócsoport tagjai között, ehhez biztonságos információcsere lehetőségének biztosítása. A közös nyomozócsoportok közvetlen tájékoztatást kapnak az Europol számára rendelkezésre álló információkról, elemzési támogatást kapnak, illetve adott esetben logisztikai, technikai segítséget és igazságügyi szakértők, szaknásadók bevonását is.

Az EUROPOL irányítása, ellenőrzése

Az Europol uniós szinten a Bel- és Igazságügyi Miniszterek Tanácsával szemben számoltatható el. Az Europol legfontosabb irányító és ellenőrző feladatköreiért a Tanács felelős. Az Európai Parlamenttel együtt a Tanács hagyja jóvá az Europol költségvetését, amely az EU általános költségvetésének részét képezi. Az Európai Parlamenttel együtt a Tanács is elfogadhat az Europol munkájával kapcsolatos rendeleteket. A Tanács az Europol munkájáról minden évben külön jelentést küld az Európai Parlamentnek.

Az Europol a magánszemélyekre vonatkozóan jelentős mennyiségű érzékeny adatot kezel, és fontos, hogy ezek felhasználása során tekintettel legyen a személyiségi jogokra. Ennek felügyeletét és ellenőrzését 2017 májusa óta az EDPB, az Európai Adatvédelmi Testület végzi.¹² Ennek keretében vizsgálódhat, tanácsokat adhat, előzetes konzultációkat biztosíthat, panaszokat kezelhet. Az Europolnál, az összes EU ügynökséghez és szervhez hasonlóan, működik DPO, azaz adatvédelmi tiszt.

¹² Forrás: https://edps.europa.eu/data-protection/our-role-supervisor/supervision-europol_en

Letöltés ideje: 2022.12.15.

Az Europol felépítése

Az Europol élén igazgató (Executive Director) áll, akit négy évre nevez ki a Bel- és Igazságügyi Tanács. Az Europol három fő részlegből (department) áll, ezek a műveleti munkát végző Operációs osztály (Operation, O), a Szervezetirányítási osztály (Governance, G) és a Kapacitások osztálya (Capabilities, C). A három osztály a hazai belügyi szervezetben inkább (fő)igazgatóság jogállású lenne; élükön egy-egy igazgatóhelyettes áll.

A műveleti igazgatóság – vagy hivatalos nevén „Operációs osztály” részlegei az alábbiak:

O1, Műveleti és Elemző Központ, OAC

Folyamatosan, a hét minden napján, huszonnégy órában működő központ, ahová az adatok befutnak a tagállami rendőrségektől, az Europol egységeitől és harmadik felektől. Az itt dolgozó elemzők hozzáférnek az Europol adatbázisaihoz, a beérkező adatokat folyamatosan értékelik és ellenőrzik, lehetőség szerint feltárnak új trendeket, és azokra figyelmeztetik a tagállami rendőrségeket.

O2, Súlyos Szervezett Bűnözés Elleni Európai Központ – ESOCC

A központ három egységből áll. A EU kábítószerrel foglalkozó egysége a kábítószerrel, lőfegyverekkel és robbanóanyagokkal foglalkozik, a szervezett bűnözés elleni küzdelem uniós egysége, amely a magas kockázatú szervezett bűnözői csoportokkal, a környezeti bűnözéssel és a vagyon elleni bűncselekményekkel foglalkozik, illetve a Migráncsempészség Elleni Küzdelem Európai Központja (2016 elején hozták létre), amely az illegális bevándorlással és az emberkereskedelemmel foglalkozik.

O3, Számítástechnikai Bűnözés Elleni Európai Központ – EC3

A központot 2013-ban hozták létre, jelentős mértékben hozzájárult a kiberbűnözés elleni küzdelemhez. Fellép a kiberbűnözés, a gyermekek szexuális kizsákmányolása, a fizetési csalások ellen. Az általa nyújtott támogatás kiterjed a sötét weben és az alternatív platformokon tapasztalható bűnözés

elleni küzdelemre is. Operatív, stratégiai, elemzési és kriminalisztikai támogatást nyújt a tagállami vizsgálatokhoz.

O4, Terrorizmus Elleni Küzdelem Európai Központja – ECTC

2016 januárjában hozta létre a központot az Europol, ezen belül egy műveleti központot és egy szakértői központot. Létrehozásának oka az Európát 2015-ben megrázó terrortámadás-sorozat. Fő feladata, hogy operatív támogatást nyújtson a tagállamok terrorizmusellenes hatóságainak. A szakértői és érdekelt felek irányításával foglalkozó egység központi stratégiai támogatást nyújt a terrorizmus elleni küzdelem egész Európára kiterjedő következményeinek azonosításához és az érintett (nemzetközi) partnerekkel való kapcsolattartás előmozdításához. Az egységben működő CBRN & Robbanóanyag-csoport támogatja az uniós tagállamokat a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris (CBRN), valamint a robbanóanyagok területén.

A műveleti egységen belül szakértőkből és elemzőkből álló külön csoportok állnak rendelkezésre, hogy operatív elemzéseket készítsenek az uniós tagállamok és a nem uniós partnerek illetékes hatóságai által folytatott nyomozások támogatására.

O5, Pénzügyi és Gazdasági Bűnözés Elleni Európai Központ – EFEC

A pénzmosás, a korrupció, a széles körben elterjedt hamisítás, csalás és adócsalási rendszerek elleni küzdelemre hozták létre. Két egységből, az operatív és a szakértői és érdekelt felek irányításával foglalkozó egységből áll. Az operatív egység magába foglalja:

- a gazdasági bűncselekményekkel foglalkozó csoportot, amely a csalásért, a jövedékiadó-csalásért és más csalárd rendszerekért felelős;
- a pénzügyi bűncselekményekkel foglalkozó csoportot, amely a pénzmosásért, a korrupcióért, a vagyoni eszközök felkutatásáért és befagyasztásáért, valamint az Europol más bűnügyi központjainak nyújtott horizontális támogatásért felelős;

- a hamisítással foglalkozó csoport, amely a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok online és offline megsértéséért és a pénzhamisításért felelős.

A szakértői és érdekelt felek irányításával foglalkozó egység szakértői és szakpolitikai csapattal, valamint az érdekelt felek irányítási csoportjával rendelkezik. Kiemelt feladatai, hogy stratégiai szempontból támogassa az EFEC műveleteit a főbb érdekelt felekkel, koordinációs tevékenységet végez a bűnüldözési és igazságszolgáltatási hálózatok számára, szakpolitikai hozzájárulást és szakértői tanácsadást biztosít az EU-n belül és nemzetközi szinten, továbbá képzést is nyújt.

A Szervezetirányítási Osztályhoz tartozik az Innovációs Labor (GDIL), az Adatkezelési Titkárság (GDIMS), a szervezeti és jogi kapcsolatok (G2) és a biztonsági egység (G5). A Kapacitások Osztályához tartoznak az infokommunikációs kiszolgáló egységek (C1) és a titkárság (C2). Közvetlenül az igazgató alá tartozik a CAB, amiben az igazgatói titkárság és az Europol kommunikációs irodája működik.

Az Europol és a NEBEK

Magyarországon a Nemzetközi Bűnügyi Együtműködési Központ (NEBEK) látja el a kapcsolattartást az Europolal. A Nemzetközi Bűnügyi Együtműködési Központ országos hatáskörű, területi jogállású szerv, 2015. július 1. óta az alábbi szervezeti egységekre tagozódik: a Nemzetközi Bűnügyi Igazgatóság (NBI), a Bűnügyi Ellátó Igazgatóság (BEI) 2022 végéig, illetve a Titkársági Osztály. Nemzetközi Bűnügyi Igazgatóság (NBI) két szervezeti eleme a Nemzetközi Stratégiai Osztály (Europol Nemzeti Iroda) és az Europol Magyar Összekötő Iroda.

A Nemzetközi Stratégiai Osztály feladatai a következők:

- stratégiai jellegű feladatok ellátása a Belügyminisztérium és külső szervek megkeresése alapján, valamint az Europol (Bűnüldözési Együtműködés Európai Unió Ügynöksége), Interpol (Nemzetközi

Rendőrség Bűnügyi Szervezete), SELEC (Délkelet-európai Rendészeti Központ), PCC SEE (Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezmény) közötti, illetve a bilaterális együttműködéssel összefüggésben (véleményezések, javaslatétel, vezetői döntés-előkészítés);

- az Európával folytatott stratégiai jellegű együttműködés;
- az Europol mandátumkörébe eső nyílt és bűnüldözési operatív adatok továbbítása;
- kapcsolódó képviseleti feladatok ellátása (uniós intézmények és ügynökségek, valamint nemzetközi szervezetek fórumain);
- konferenciák, továbbképzések, tudatosságnövelő szemináriumok, kiutazások megszervezése és lebonyolítása;
- a rendőrség kihelyezett összekötőtisztjeinek kiválasztásával, kihelyezésével, külföldi tartózkodásával kapcsolatos feladatok ellátása;
- a nemzetközi vonatkozású, mandátumkörön kívül eső stratégiai megkeresések megválaszolása.

Az Europol Magyar Összekötő Iroda pedig a NEBEK „külső” szervezeti egységként tevékenykedik az Europol hágai székházában, és közvetlen nemzetközi kapcsolattartást végez a többi uniós tagállammal, valamint a harmadik országoknak, illetve nemzetközi szervezeteknek a székházban lévő összekötő irodájával.¹³ Munkájuk során folyamatos 24 órás elérhetőséget biztosítanak a hazai stratégiai és műveleti tevékenység támogatása érdekében.

A NEBEK állandó összekötő tevékenysége mellett lehetőség nyílik a rendőrség nemzetközi színterén dolgozó munkatársainak 2 hónapos Europol hospitációban való részvételére is. Ennek célja a kiválasztott jelentkezők szakmai ismereteinek bővítése az EUROPOL támogatásával megvalósuló nemzetközi bűnügyi együttműködés, valamint adat- és információcsere területén. Továbbá az Europol Magyar Összekötő Irodán (EMÖI)

¹³ Forrás: <https://www.police.hu/hu/a-rendorsegrol/testulet/teruleti-szervek/nemzetkozi-bunugyi-egyuttmukodesi-kozpont>
Letöltés ideje: 2022.12.15.

szolgálatot teljesítő állandó összekötő tisztek munkájának támogatása, a SIENA készség szintű használatának elsajátítása, valamint a kiküldött személyek szakterületét érintő, specifikus előadásokon, konferenciákon történő részvétel elősegítése.

Jogi szabályozás terén erre a bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről szóló 2002. évi LIV. törvény alapján van lehetőség, ami az együttműködés alábbi lehetőségeit teremti meg:

- a közvetlen információcsere,
- az Európai Unió tagállamának bűnüldöző szervével történő információcsere,
- a közös bűnfelderítő-csoport létrehozása,
- a bűnüldöző szervvel együttműködő személy igénybevétele,
- a fedett nyomozó alkalmazása,
- a határon átnyúló megfigyelés,
- a forrányomon üldözés,
- az összekötő tisztviselő alkalmazása,
- a titkos információgyűjtés nemzetközi együttműködés alapján, az Európai Unió tagállamának különleges intervenciók egységével való együttműködés.

Jövőkép?

Az Europol stratégiája¹⁴ alapján az alábbi célkitűzések határozzák meg az ügynökség jövőjét 2020-tól kezdve.

„*Legyen az EU bűnügyi információs központja*”: az Europol az EU bűnügyi információs központjaként nőtte ki magát, és továbbra is növeli hálózatának értékét azáltal, hogy hozzáférést biztosít a tagállamok számára.

¹⁴ Forrás: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/europol_strategy_2020.pdf

Letöltés ideje: 2022.12.15.

„*Agilis működési támogatás biztosítása*”: az Europol agilis operatív támogatást fog kidolgozni annak érdekében, hogy a terrorista hálózatok és az egyre inkább szervezett bűnözői csoportok felszámolásával növelje a működési hatást.

„*Legyen az európai rendészeti megoldások platformja*”: az Europol a bűnüldözési ismeretek közvetítőjeként fog fellépni, és egy csomópontot biztosít, amelyekhez a tagállamok csatlakozhatnak. A cél, hogy a tagállamokkal szoros együttműködésben együtt tudjanak dolgozni.

„*Legyen a bűnüldözés élvonalában*”: az új technológiák megjelenése és a bűnözés egyre kifinomultabbá válása, az adattípusok és a mennyiség exponenciális növekedése komoly kihívást jelent a mai jog számára. A bűnüldözésben alkalmazott innovatív üzleti modellek közös fejlesztéséhez és teszteléséhez az Europol ad otthont a tagállamok számára.

„*Legyen az EU bűnüldözési modellje*”: az Europol szorosan együttműködik minden partnerével a szinergiák kialakítása érdekében. Az Europol megteremti az innovációs kultúra feltételeit, melyet biztosít a partnerei számára.

Záró gondolat

„*Az ügynökség jövője leginkább az európai integráció fennmaradásától függ. Ha az unió a föderalizmus felé fog fejlődni, akkor az Europolnak lehetősége nyílik egy, az FBI-hoz hasonló végrehajtó szervezet kialakítására, amellyel a nemzetek közös fellépésének hatékonysága – műveleti és stratégiai szinten egyaránt – jelentős mértékben fog javulni.*”¹⁵ Vagy ahogy egy népszerű blog fogalmaz a Charlie Hebdo terrortámadást követően: (Európában) „*újabb lépéseket fognak tenni a páneurópai bűnüldözés megteremtése irányába, ami nagyjából azt jelenti majd, hogy a pillanatnyilag bolhacirkusz komolyságú és tekintélyű Europolt szép lassan felruházzák majd intézkedési jogosultságokkal is. Persze ez szép lassan fog bekövetkezni, de*

¹⁵ Tóth Tamás: Az Europol tevékenysége. Nemzet és Biztonság 2012/6. szám. 59–78. o.
Forrás: http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2012_5-6_07_toth.pdf
Letöltés ideje: 2022.12.15.

*(már ha az Unió fennmarad) úgy 10-12 év múlva az Europol-igazolvány felmutatása nem spontán kuncogást fog előidézni a tagállamok rendőrségi objektumaiba történő belépés megkísérlésekor, hanem vigyázállást és szalutálást a posztos rendőrtől.*¹⁶

Látható, hogy az elmúlt években ezek a törekvések nem valósultak meg, az Europolnak továbbra sincs intézkedési jogköre. Ezzel együtt az Europol pótolhatatlan szerepet tölt be az Európai Unión belüli közös bűnüldözésben. Továbbá beigazolódott, hogy az Európát az utóbbi évtizedben ért kihívásokat (migráció, embercsempészet, iszlám radikalizmus és terrorcselekmények) követően reagálni tudott, alkalmazkodott és felvette a harcot.

¹⁶ Tiboru: Charlie Hebdo – néhány kósza gondolat.

Forrás: <https://tiboru.blogrepublika.eu/2015/01/11/charlie-hebdo-nehany-gondolat/>
Letöltés ideje: 2022.12.15.